

DEBATT

Läs tidigare publicerade debattinlägg under "Aktuell debatt" på www.barnlakaren.se.

Replik till Bengt Björksténs inlägg "Amning minskar inte risken för astma eller allergi" i Barnläkaren nr 2/2010

I Barnläkaren nr 2/2010 tar Bengt Björkstén upp ämnet amning och allergisjukdom. Om amning kan minska risken för astma och allergisjukdom är omdiskuterat. Att detta skapar oro och frågor hos både nyblivna föräldrar och hälso- och sjukvårdspersonal är förståeligt. Det är en svår och viktig uppgift att ge information till nyblivna föräldrar, som ofta söker kunskap och vill veta. Vi instämmer med Bengt Björkstén att all rådgivning skall bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Bengt Björkstén svarar direkt:

I artikeln av bland andra Inger Kull och Magnus Wickman pressas resultaten för att visa att amning skyddar mot astma genom att utesluta 474 barn som fick symtom under pågående amning. Även efter en sådan åtgärd är effekten dock begränsad till symtom under de första fyra åren och så liten att resultaten inte motiverar generella råd.

En förklaring till motstridiga resultat är troligen skillnader i studiernas upplägg och urval. Flera av de studier som presenteras är tvärsnittsstudier där data om amningslängd samlas in retrospektivt. Dessutom är en del studiepopulationer selekterade, t ex baserat på allergi hos föräldrar. En annan skillnad är att amningsvanor skiljer sig åt i olika delar av världen. Nu jämförs resultat från länder som Sverige där de flesta ammar sina barn i flera månader med studier där mammorna endast ammar några veckor.

I en nyligen publicerad artikel i Journal of Allergy and Clinical Immunology redovisas resultaten från senaste uppföljningen i BAMSE-studien. Resultaten visar att barn som ammas i 4 månader eller mer hade en minskad risk för astma under de första åtta levnadsåren, jämfört med barn som ammas kortare. Effekten var mest uttalad hos barn som insjuknade med astmasymtom under de första åren. Däremot föreföll inte amning minska risken för insjuknande i astma efter fyra års ålder. Trots detta, såg vi vid åtta års ålder en signifikant minskad risk för allergisk astma (d v s astmasymtom samt IgE-antikroppar i blodet) bland barn som ammas i minst fyra månader. Dessa resultat går i linje med resultat från andra studier med liknande studieupplägg. Utifrån ett svenskt perspektiv anser vi att det finns stöd för att amning i minst fyra månader även har gynnsamma effekter när det gäller att minska risken för astma under barndomen.

*Inger Kull, leg sjuksköterska, med dr
Institutet för miljömedicin
Enheten för miljöhälsa, Norrbacka
E-mail: inger.kull@ki.se*

*Magnus Wickman, professor, Sachsska Barnsjukhuset, SöS
samt för Institutet för miljömedicin, Karolinska Institutet,
Stockholm
E-mail: magnus.wickman@ki.se*

Studien är en av flera liknande och motsägs av lika många, lika välgjorda studier. Förklaringen till de motstridiga resultaten är inte "skillnader i studiernas upplägg och urval", utan att amning inte är väsentligt i relation till allergi.

Ett eventuellt samband motsägs också av globala epidemiologiska studier. Dessa visar entydigt att allergier inte

DEBATT

är ovanligare i länder med hög amningsfrekvens än i liknande länder med mindre amning.

Vi vill så gärna att amning skall vara bra i *alla* sammanhang att vi prutar på objektiviteten när vi tolkar forskningsresultat. Ingen skulle godkänna andra medicinska åtgärder på så lösa boliner som data för att amning skyddar mot allergi.

Det etiska problemet kvarstår alltså kring rådgivning, som av många mammor uppfattas som pressande. De flesta vill amma. För att det skall lyckas måste vi erbjuda utbildning, ha goda rutiner vid förlossningen och hjälpa till praktiskt. Allt detta fungerar i stort sett utmärkt i Sverige. Men mammor skall inte bli ifrågasatta om de inte vill amma i sex månader. Vi har exempelvis ingen rätt att fråga varför de eventuellt inte vill amma, lika litet som vi frågar varför de inte vill vara med i en klinisk studie.

Bengt Björkstén, professor emeritus i barnmedicin och allergiprevention

E-mail: bengt.bjorksten@ki.se

David Wretling, "Mor och barn", brons, 1958.

Pressgrannar

Bengt Björksténs artikel i temanumret Allergi/Astma om att amning inte skyddar mot allergi uppmärksammades 10 maj

Fortsatt desinformation

I tidskriften Barnläkaren som ges ut av Svenska Barnläkarförbundet (nr 2/2010) skriver Bengt Björkstén, professor emeritus i barnmedicin och allergiprevention, om falska löften kring amning. För att amning ses som något eftersträvanvärt fortsätter sjukvården att påstå att amning skyddar mot allergi – trots att det till och med finns studier som talar för ökad risk för ammade barn att utveckla allergi, särskilt om mamman är allergisk.

"Vi kan inte", skriver Björkstén, "i Sverige hävda att amning är av avgörande betydelse för barnets hälsa." Och så skriver han att medicinsk rådgivning ur etisk synvinkel måste bygga på vad man faktiskt vet.

Tänk att det i ett land som Sverige, med kvinnor som både kan skriva, läsa och tänka, ska behövas argumentera för att mödravården inte ska lura blivande mammor.

HANNE KJÖLLER

DN 10 maj, 2010

på ledarplats i Dagens Nyheter av Hanne Kjöllér. Redaktionen gläds åt att Barnläkaren har genomslag också i rikspresen.

Vill du skriva ett inlägg till debattsidan? Skriv kortfattat (max 500 ord, 5 referenser) och skicka till: info@barnlakaren.se